

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 103

Persian (M A)

Topic: Mohammad Hejazi

محمد حجازی، ملقب به مطیع الدوله (۲۵ فروردین ۱۲۷۹ در تهران - ۱۰ بهمن ۱۳۵۲ در تهران)، نویسنده، رمان‌نویس، نمایشنامه‌نویس، مترجم، سیاست‌مدار و روزنامه‌نگار معاصر ایرانی بود. او فرزند نصرالله مستوفی، مستوفی دربار قاجار بود. محمد حجازی دوران تحصیلات مقدماتی خود را در مدرسه سن لویی واقع در تهران به انجام رسانید.

پس از گذراندن دوران تحصیلی متوسطه به فرانسه رفت در آنجا دانشنامه مهندسی در تلگراف بی‌سیم گرفت و پایان‌نامه خود را در برلین به فارسی ترجمه کرد. در مراجعت به ایران به استخدام وزارت پست و تلگراف درآمد. سپس عهده‌دار سمت‌های مختلفی شد، از جمله مدیر مجله «ایران امروز» (از 1317 ه.ش. تا 1320 ه.ش.) و «پست و تلگراف و تلفن» شد و مقالات خود را در نشریات آن زمان به‌خصوص باباشمل، به چاپ می‌رساند. حجازی صاحب سبکی نو و دلنشین در نویسندگی بود و همین امر او را در دسته نویسندگان درجه یک قرار می‌دهد.

داستان‌ها و نمایشنامه‌ها :

* هما (۱۳۰۴) * پریچهر (۱۳۰۵) * زیبا (۱۳۰۶) * آئینه (۱۳۱۶) * آهنگ (۱۳۳۰) *
ساغر (۱۳۳۰) * سرشک (۱۳۳۲) * پروانه (۱۳۳۲) * میهن ما (۱۳۳۸) * نسیم (۱۳۳۹) * خلاصه
تاریخ ایران * پیام * آرزو * محمود آقا را وکیل کنید (نمایشنامه).

ترجمه‌ها :

* حکمت ادیبان (بخشی از بخش اسلام این کتاب را با کمک مرتضی

مظهری نوشته‌است

* شادکامی * سلامت روح * رشد شخصیت * رؤیا (زیگموند فروید)

مقاله‌ها :

* اندیشه‌ها (۱۳۱۹) * هزار سخن (۱۳۳۷)

آثار حجازی را می‌توان به سه گروه تقسیم کرد: رمان‌ها، داستان‌های کوتاه و مقاله‌ها و نوشته‌های پراکنده. شهرت حجازی با رمان نویسی آغاز شد که نخستین آنها هما، پریچهر و زیبا بود. درونمایه این داستان‌ها، همان‌گونه که از نامشان پیداست، و سرنوشت و سیرت و اخلاق زن ایرانی از دید نویسنده است. چهره‌های اصلی رمان دو آدم پاکدامن اند.

رمان دوم پریچهر، از حیث نگارش، چهره‌پردازی و شرح و بسط واقع‌بینانه، بسیار بی‌مایه‌تر از اولی است ولی از ساختار ضعیف داستان بدتر، ناپرهیزی‌های نویسنده در ابراز احساسات غلوآمیز، تفصیلات بی‌مورد و موعظه‌های اخلاقی طولانی است. آوازه داستان نویسی حجازی بیشتر متکی به رمان سوم او، زیبا است که یکی از بهترین دستاوردهای ادبیات جدید ایران است.

حجازی، در مقام یک هنرمند ادبی و ایرانی فرهیخته، در صدد است آنچه را سنت هنری ایرانی می‌پندارد حفظ کند. با این همه، سبک و زبان حجازی در ادبیات جدید فارسی دارای اهمیت ویژه‌ای است. انشای ساده و آهنگین او، آکنده از ترکیب‌های غنای سنتی و حکمت مشفقانه در میان دانشجویان جوان قلم به دست آرزومند، هواخواه بسیار دارد.